

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๒ - ๕๓/๒๕๔๘

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลแขวงอุบลราชธานีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสำรอง จันทะวงศ์ กับพวก รวม ๘ คน) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๕๓๒/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๔๖) และศาลแขวงอุบลราชธานีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางมน สามิตา) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๒๗๗๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๔ (เรื่องพิจารณาที่ ๑๖/๒๕๔๖)

กรณีสืบเนื่องจากพนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานีเป็นโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลแขวงอุบลราชธานี ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ และ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๖ เป็นสองคดี และจำเลยทั้งสองคดีโต้แย้งว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ขอให้ศาลลงโทษดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ศาลแขวงอุบลราชธานีจึงขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของจำเลยเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ดังนี้

๑. คดีหมายเลขดำที่ ๑๕๓๒/๒๕๔๕ ระหว่าง พนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานี โจทก์ นายสำรอง จันทะวงศ์ กับพวกรวม ๘ คน จำเลย ซึ่งจำเลยทั้งแปด ได้แย้งว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้เป็นเรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๔๖

๒. คดีหมายเลขดำที่ ๒๗๗๕/๒๕๔๕ ระหว่าง พนักงานอัยการประจำศาลแขวงอุบลราชธานี โจทก์ นางมน สามิตา จำเลย ซึ่งจำเลยได้แย้งว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๘๗ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้เป็นเรื่องพิจารณาที่ ๑๖/๒๕๔๖

เนื่องจากคดีทั้งสองมีประเด็นอย่างเดียวกันและเกี่ยวพันกัน ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้พิจารณาวินิจฉัยคดีทั้งสองเรื่องรวมกันไป ส่วนความละเอียดคดีทั้งสองเรื่องดังกล่าวปรากฏตามสำนวนและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ (คำวินิจฉัยกลาง) แล้ว

เมื่อรวมพิจารณาคดีทั้งสองเรื่องรวมกันไปแล้ว คงมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติศุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญ

“มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

“มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดย คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

“มาตรา ๓๒ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่า โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

“มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วม ในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

“มาตรา ๔๘ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและ การจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ”

“มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครอง

ประชาชนในด้านสาธารณสุขโลก การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

“มาตรา ๘๓ รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม”

“มาตรา ๘๗ รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณสุขโลก”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

.....

“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้วและให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย”

“เชื้อสุรา” หมายความว่า แป้งเชื้อสุรา แป้งข้าวหมักหรือเชื้อใด ๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้วสามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้”

“มาตรา ๕ ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะรับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

“มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อ หรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว”

เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยคำนิยามคำว่า “เชื้อสุรา” ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ เฉพาะคำว่า “แป้งข้าวหมัก” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ ปრაกฏ

ตามคำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๔๗ ซึ่งต้องยึดถือเป็นบรรทัดฐาน ฉะนั้นการพิจารณาวินิจฉัยนัยคำว่า “เชื้อสุรา” ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ ต่อไปนี้จะไม่มีความหมายรวมถึงคำว่า “แป้งข้าวหมัก” ด้วย

พิเคราะห์แล้วเห็นว่าสิทธิตามรัฐธรรมนูญตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔๖ จะต้องเป็นสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งขณะนี้ยังไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในเรื่อง อันเป็นมูลพิพาทคดีนี้ สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ก็อาจถูกจำกัด ขอบเขตแห่งสิทธิโดยกฎหมายได้ และรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๐ แม้จะคุ้มครองเสรีภาพในการประกอบ กิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคลเป็นหลักก็ตาม แต่ก็หาใช่จะใช้เสรีภาพดังกล่าวได้โดยไม่มี ขอบเขต ความในวรรคสองของมาตรา ๕๐ ยกเว้นให้จำกัดเสรีภาพได้ในหลายกรณี เช่นเพื่อประโยชน์ ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุขโลก การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การคุ้มครองผู้บริโภค การรักษา สิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชนหรือเพื่อป้องกันการผูกขาด เมื่อพิเคราะห์พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ นัยคำว่า “สุราแช่” “สุรากลั่น” และ “เชื้อสุรา” ตามมาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ แล้ว เห็นว่า “สุราแช่” และ “สุรากลั่น” เป็นน้ำเมา ส่วน “เชื้อสุรา” (ยกเว้น แป้งข้าวหมัก) ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้วสามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้ ซึ่งหากไม่มีการควบคุมให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมย่อมจะเกิดความโกลาหล และส่งผลกระทบต่อ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีในสังคมได้ การที่พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ บัญญัติห้ามมิให้ทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในความครอบครอง เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีก็ดี หรือมาตรา ๒๕ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่ จะเป็นผู้ได้รับอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อ หรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว แล้วก็ดี ล้วนเป็นมาตรการในการรักษาความมั่นคงของรัฐและคุ้มครองประโยชน์ประชาชนในด้าน สาธารณสุขโลก รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน คุ้มครองผู้บริโภคและเพื่อ สวัสดิภาพของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามนัยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง จึงถือ ได้ว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ ตามนัยคำว่า “สุราแช่” “สุรากลั่น” และ “เชื้อสุรา” (ยกเว้นแป้งข้าวหมัก) และมาตรา ๕ กับมาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒

มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ เป็นคนละเรื่องคนละประเด็นกับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓
มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ จึงไม่มีกรณีที่ขัดหรือแย้งต่อกัน

อาศัยเหตุคงได้พิจารณาма จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ นิยาม
คำว่า “สุราแช่” “สุรากลั่น” และ “เชื้อสุรา” (ยกเว้นแป้งข้าวหมัก) และมาตรา ๕ กับมาตรา ๒๕
ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘
มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ